

SUOMEN CHEERLEADINGLIITON

***TOIMINTAOHJEET SUKUPUOLEN MONINAISUUDEN
HUOMIOIMISEKSI KILPAILUTOIMINNASSA***

PÄIVITETTY 30.1.2025

CHEERLEADING KUULUU KAIKILLE

SISÄLTÖ

Turvallinen ja inklusiivinen cheerleading (s. 3)

Lainsäädäntöä (s. 4-5)

Trans, - ja muunsukupuolisten urheilijoiden osallistumisoikeus kilpailutoimintaan (s. 6-8)

Antidoping (s. 9)

Yhteydenotot Suomen Cheerleadingliittoon ja henkilötietojen hallinnointi (s. 10)

Sukupuolen moninaisuuden huomiointi lajitoiminnassa (s. 11)

Toimintaohjeet häirinnän, syrjinnän ja epäasiallisen kohtelun varalta (s. 12)

TURVALLINEN JA INKLUSIIVINEN CHEERLEADING

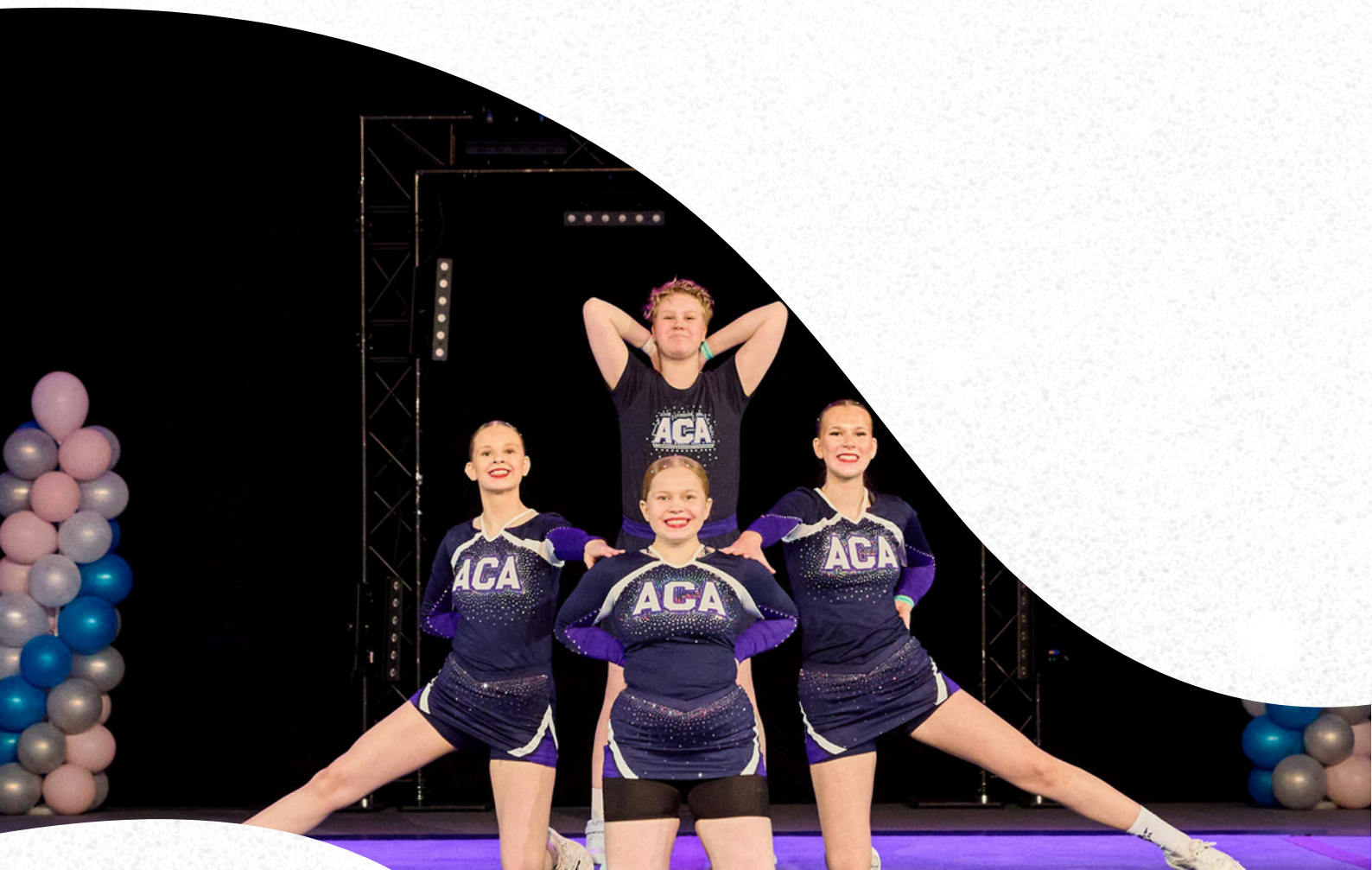

Cheerleadingissa kaikki lapset ja nuoret voivat harrastaa sukupuolesta riippumatta samassa joukkueessa. Valtaosa lajin harrastajista urheilee parhaillaan joukkueessa, joka on avoin ihan kaikille sukupuolille, eikä esimerkiksi kilpailuasuja ole määritelty sukupuoliroolien mukaisesti.

Tällä hetkellä kaikki muut joukkueet, paitsi all girl level 5-6 joukkueet ovat sekajoukkueita, eli avoimia kaikille sukupuolille. Level 5-joukkueet junioritasolla ja level 6-joukkueet aikuisten tasolla kilpailevat SM-tasolla sekä kansainvälisissä kilpailuissa.

Cheertanssin osalta joukkueet ovat avoimia kaikille sukupuolille kaikissa sarjoissa.

Cheerleadingin keskiössä on jokaisen yhteisön jäsenen henkinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus. Yhteisöllisyys on voimavaramme. Tavoitteenamme on, että kaikki kokevat itsensä tervetulleeksi mukaan urheilun ja liikunnan pariin riippumatta sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta, vammasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, uskonnosta, taloudellisesta tilanteesta tai muusta yksilöön liittyvästä ominaisuudesta.

LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettu laki (609/1986) eli tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella. Myös sukupuoleen perustuva häirintä on tasa-arvolaisissa tarkoitettua syrjintää. Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä.

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuoli-identiteetti on aina yksilöllinen, eikä se välttämättä ole sama kuin henkilölle syntymässä määritetty sukupuoli. Sukupuolen ilmaisu puolestaan on sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla.

Se mitä tasa-arvolaisissa säädetään sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä, soveltuu vastaavasti syrjintään, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen.

Sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (295/2023) eli translaissa sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen on eriytetty lääketieteellisistä tutkimuksista ja hoidoista. Lailla vahvistetaan henkilön itsemääräämisoikeuden toteutumista, henkilökohtaista koskemattomuutta, syrjimättömyyttä ja oikeutta yksityiselämään. Lääketieteellinen selvitys tai diagnoosi ja lisääntymiskyvyttömyys eivät ole enää edellytyksenä sukupuolen oikeudelliselle vahvistamiselle. Henkilö voidaan vahvistaa kuuluvaksi toiseen sukupuoleen kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmään merkitty, jos hän esittää selvityksen siitä, että hän pysyvästi kokee kuuluvansa vahvistettavaan sukupuoleen. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilö on täysi-ikäinen ja Suomen kansalainen tai hänellä on asuinpaikka Suomessa.

Hakemus sukupuolen vahvistamisesta perustuu henkilön omaan selvitykseen sukupuolen kokemuksestaan. Henkilön on tehtävä kirjallinen hakemus Digi- ja väestötietovirastolle, joka informoi hakijaa hakemuksen käsittelystä ja sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutuksista. Hakijan on tiedot saatuaan vahvistettava hakemus, kuitenkin aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun hakemus on tullut vireille.

Liikuntalain (390/2015) tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat muun muassa yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo. Urheilun lajiliitoille tai järjestöille myönnettävän valtionavustuksen määrää harkittaessa opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa huomioon liiton tai järjestön toiminnan laadun ja laajuuden, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sekä yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisen.

Kansallinen lainsäädäntö ei ota kantaa osallistumisoikeuden määrittelyyn urheilussa. On urheilutoimijoiden asia, esimerkiksi kansainvälisten lajiliittojen sääntöjen kautta, määritellä mitä sukupuolisarjoja lajissa on ja miten osallistumisoikeus sarjoihin määritellään. Eri sarjoihin osallistumisen ei tarvitse aina olla sidottu henkilön juridiseen sukupuoleen. Lajiliitot kuitenkin muodostavat asiasta omat linjauksensa eri sukupuolta olevien tai sukupuolivähemmistöön kuuluvien henkilöiden osallistumisesta.

**Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän
sukupuolen, sukupuoli-identiteetin
ja sukupuolen ilmaisun perusteella.**

TRANS- JA MUUNSUKUPUOLISTEN URHEILIJOIDEN OSALLISTUMISOIKEUS KILPAILUTOIMINTAAN

Transsukupuolisella henkilöllä viitataan henkilöön, jonka sukupuoli-identiteetti poikkeaa hänen syntymässä määritellystä sukupuolestaan.

Muunsukupuolisen henkilön kilpailusarja valikoituu juridisen sukupuolen mukaisesti tai alaikäisten sarjoissa urheilijan valinnan mukaisesti (kuten transsukupuolisella henkilöllä).

Suomen Cheerleadingliitto määrittelee urheilijoiden osallistumisoikeuden kansallisiin kilpailuihin. Kansainvälisten kilpailujen osallistumisoikeuden määrittelee kansainvälinen cheerleadingliitto (ICU).

SM-taso (level 5 juniorit ja level 6 aikuiset)

Osallistumisoikeuden muutoksen yhteydessä on huomioitava, että kansainvälisten kilpailujen ja kansainvälisten edustustehtävien osalta noudatetaan Kansainvälisen Cheerleadingliiton (ICU) määräyksiä.

Transnaisten osallistumisoikeus (Yli 18-vuotiaat urheilijat)

Urheilijan tulee osoittaa Suomen Cheerleadingliitolle, että hänen juridinen sukupuolensa on nainen. Niin pian kuin tällaisen ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen on kohtuudella mahdollista, Suomen Cheerleadingliitto myöntää kirjallisesti kyseisen urheilijan kelpoisuudesta kilpailla naisena.

Transmiesten osallistumisoikeus (Yli 18-vuotiaat urheilijat)

Urheilijan tulee osoittaa Suomen Cheerleadingliitolle, että hänen juridinen sukupuolensa on mies. Niin pian kuin tällaisen ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen on kohtuudella mahdollista, Suomen Cheerleadingliitto myöntää kirjallisesti kyseisen urheilijan kelpoisuudesta kilpailla miehenä.

Alle 18-vuotiaat urheilijat: osallistumisoikeus myönnetään urheilijan kokeman sukupuoli-identiteettinsä mukaan

Lähtökohtaisesti Suomen Cheerleadingliitto sallii lasten ja nuorten kilpailla heidän itsensä ilmoittaman sukupuolen mukaisessa sarjassa. Alle 18 -vuotiaalla ei ole Suomessa mahdollisuutta korjata juridista sukupuoltaan itsemäärittelyyn perustuen. Tästä syystä alaikäiseltä ei voida edellyttää ilmoitusta juridisen sukupuolen vahvistamisesta.

Osallistumisoikeus kansallisiin kilpailuihin myönnetään lähtökohtaisesti alle 18-vuotiaalle siihen sarjaan, johon urheilija kokee sukupuoli-identiteettinsä puolesta kuuluvansa (eri kuin juridinen sukupuoli).

Osallistumisoikeuden muutosta arvioitaessa kuullaan sekä urheilijaa että hänen huoltajaansa. Osallistumisoikeuden muutoksen myöntää liittohallitus. Päätös on voimassa niin kauan, kunnes tehdään uusi käsittelypyyntö.

Osallistumisoikeudesta kertaalleen tehtyä päätöstä ei voida muuttaa lisenssikauden aikana.

Osallistumisoikeuden muutoksen hakemisen yhteydessä tulee kertoa seuraavat tiedot:

- Alaikäisen nimi ja seura
- Joukkue / kilpailutaso
- Vapaamuotoinen selvitys tilanteesta ja toivottu ratkaisu
- Huoltajien yhteystiedot ja allekirjoitus

Ilmoittajan tulee olla tietoinen, että

- Osallistumisoikeudesta kertaalleen tehtyä päätöstä ei voi muuttaa lisenssikauden aikana
- Päätös on voimassa, ellei asiasta tehdä uuta käsittelypyyntöä.
- Osallistumisoikeus koskee ainoastaan kansallisia kilpailuja. Kansainvälisten kilpailujen osallistumisoikeuden määrittelee kansainvälinen cheerleadingliitto (ICU).
- Sukupuolivähemmistöön kuluminen on yksityisyydensuojan piiriin kuuluva tieto, jota liitto ei voi välittää seuralle. Tämän vuoksi urheilijan vastuulla on itse tuoda esille omaan seuraansa, jos ei ole edustuskelpoinen kansainvälisissä kilpailuissa.

Harrastetaso (kaikki joukkueet level 1-4 ja level 5 aikuiset)

yli 18-vuotiaat

Osallistumisoikeus perustuu juridiseen sukupuoleen. Transnaisten sekä transmiesten tulee toimittaa Suomen Cheerleadingliitolle todistus juridisesta sukupuolen muutoksesta. Osallistumisoikeus voidaan myöntää myös tapauskohtaista harkintaa käyttäen ilman todistusta sukupuolen muutoksesta.

alle 18-vuotiaat

Lähtökohtaisesti Suomen Cheerleadingliitto sallii lasten ja nuorten kilpailla heidän itsensä ilmoittaman sukupuolen mukaisessa sarjassa. Alle 18 -vuotiaalla ei ole Suomessa mahdollisuutta korjata juridista sukupuoltaan itsemääritykseen perustuen. Tästä syystä alaikäiseltä ei voida edellyttää ilmoitusta juridisen sukupuolen vahvistamisesta.

Osallistumisoikeus kansallisiin kilpailuihin myönnetään lähtökohtaisesti alle 18-vuotiaalle siihen sarjaan, johon urheilija kokee sukupuoli-identiteettinsä puolesta kuuluvan (eri kuin juridinen sukupuoli).

Osallistumisoikeuden muutosta arvioitaessa kuullaan sekä urheilijaa, että hänen huoltajaansa. Päätös on voimassa niin kauan, kunnes tehdään uusi käsittelypyyntö. Osallistumisoikeudesta kertaalleen tehtyä päätöstä ei voida muuttaa lisenssikauden aikana.

Osallistumisoikeuden muutoksen hakemisen yhteydessä tulee kertoa seuraavat tiedot:

- Alaikäisen nimi ja seura
- Joukkue / kilpailutaso
- Vapaamuotoinen selvitys tilanteesta ja toivottu ratkaisu
- Huoltajien yhteystiedot ja allekirjoitus

Ilmoittajan tulee olla tietoinen, että:

- Osallistumisoikeudesta kertaalleen tehtyä päätöstä ei voi muuttaa lisenssikauden aikana
- Päätös on voimassa, ellei asiasta tehdä uuta käsittelypyyntöä.
- Osallistumisoikeus koskee ainoastaan kansallisia kilpailuja. Kansainvälisten kilpailujen osallistumisoikeuden määrittelee kansainvälinen cheerleadingliitto (ICU).
- Sukupuolivähemmistöön kuluminen on yksityisyydensuojan piiriin kuuluva tieto, jota liitto ei voi välittää seuralle. Tämän vuoksi urheilijan vastuulla on itse tuoda esille omaan seuraansa, jos ei ole edustuskelpoinen kansainvälisissä kilpailuissa.

ANTIDOPING

Myös transsukupuoliset urheilijat, joilla on urheilujärjestön myöntämä kilpailuoikeus, kuuluvat dopingvalvonnan piiriin muiden antidopingsäännösten alaisten urheilijoiden tavoin. Dopingtestimenettely on kaikkien urheilijoiden kohdalla WADAn Kansainvälisen testaus- ja tutkintastandardin mukainen.

Dopingtestausta tehdään kiellettyjen aineiden ja menetelmien havaitsemiseksi, eikä se liity urheilijan mahdollisen sukupuolen korjausprosessin havaitsemiseen. Valinta dopingtestiin perustuu kaikkien urheilijoiden kohdalla yhtenäisiin kriteereihin.

Kaikkien urheilijoiden kohdalla dopingtestipöytäkirjaan merkitään urheilusukupuoli (Sport gender). Se määräytyy urheilujärjestön tai tapahtumajärjestäjän myöntämän urheilijan osallistumisoikeuden mukaan. Suomen urheilun eettiseltä keskukselta (SUEK) voi hakea erivapautta hormonien ja lääkkeiden käyttöön (testosteroni, spironolaktoni, GnRH) vasta sitten, kun Suomen Cheerleadingliitto on hyväksynyt henkilön uuden sukupuolen.

Levelistä tai ikätasosta riippumatta urheilijan, joka hakee erivapautta hormonien ja lääkkeiden käyttöön, on aina haettava osallistumisoikeutta Suomen Cheerleadingliitolta, jotta SUEK voi käsitellä asian.

LISÄTIETOJA

YHTEYDENOTOT SUOMEN CHEERLEADINGLIITTOON JA HENKILÖTIETOJEN HALLINTA

Tiedustelut, ilmoitukset ja asiakirjojen toimitukset Cheerleadingliittoon toiminnanjohtaja Tiina Kuikalle, tiina.kuikka@scl.fi, joka välittää tiedot liittohallituksen käsiteltäväksi. Yhteydenotot käsitellään luottamuksellisesti ja käsittelijöinä ovat ainoastaan henkilöt, joiden on välttämätöntä tietää asiasta ja jotka kaikki tuntevat lainmukaisen tietosuojaa koskevan velvoitteensa.

Henkilötietojen hallinnointi

Juridinen sukupuoli, jossa vaihtoehtoina Suomessa ovat nainen tai mies, on julkinen tieto. Sukupuolivähemmistöön kuuluminen on sen sijaan yksityisyyden piiriin kuuluva tieto. Sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön yksityisyyttä tulee kunnioittaa. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ei tarkoita, että tulisi ryhtyä selvittämään henkilön sukupuolivähemmistöön kuulumista.

Sukupuolitietoa ei saa käyttää toisen henkilön sukupuoli-identiteetin määrittelyyn tai arvailuun. On hyvä varautua siihen, että joskus juridinen sukupuoli ja urheilusukupuoli voivat olla eri, ja tämän tiedon esilletuominen on mahdollista vain henkilön omasta aloitteesta.

Sukupuolivähemmistöön kuluminen on yksityisyydensuojan piiriin kuuluva tieto, jota liitto ei voi välittää seuralle. Tämän vuoksi urheilijan vastuulla on itse tuoda esille omaan seuraansa, jos ei ole edustuskelpoinen kansainvälisissä kilpailuissa.

Lisenssiä ostettaessa Suomisportista sukupuoli määrittyy henkilötunnuksen mukaan, johon tieto päivittyy väestötietorekisteristä. Urheilijan tiedot siirtyvät automaattisesti Suomisportista Siiri-kilpailuilmottautumisjärjestelmään. Siiristä tieto sukupuolesta ei siirry eteenpäin esimerkiksi kilpailun järjestäjälle.

Yksityisyyden piiriin kuuluvia, kuten esimerkiksi sukupuolen vahvistaminen, tietoja käsittelevät vain henkilöt, joiden on välttämätöntä tietää asiasta ja jotka kaikki tuntevat lainmukaisen tietosuojaa koskevan velvoitteensa. Lisäksi olisi huolehdittava siitä, ettei urheilijan sukupuolivähemmistöön kuuluminen (esimerkiksi aiempi juridinen sukupuoli) ilmene rekisterin tiedoista.

SUKUPUOLEN MONINAISUUDEN HUOMIOINTI LAJITOIMINNASSA

Avoimet/vastaanottavat kilpailu- ja harjoituspaikat sekä valmentajat, jotka ryhtyvät ennakoiviin toimiin mahdollistavat cheerleadingin kaikkien saataville sekä positiivisen kokemuksen.

Ota nämä vinkit huomioon:

Toivota jokainen samalla tavalla tervetulleeksi.

Hyväksy jokainen siinä sukupuolella, jota hän edustaa; sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön henkilöllisyyden vahvistamiseksi ei saa odottaa/pyytää sen enempää kuin keneltäkään muuttakaan urheilijalta odotetaan tai pyydetään.

Kohtele kaikkia arvokkaasti ja kunnioittavasti.

Kunnioita kaikkien yksityisyyttä ja luottamuksellisuutta.

Tarpeen vaatiessa käykää keskustelu siitä, miten olisi hyvä toimia pukuhuoneiden käytön suhteen.

Kannusta kaikkia antamaan palautetta muiden sopimattomasta kielenkäytöstä tai muiden jäsenten tai katsojien käytöksestä, jotta sitä voidaan käsitellä.

Tarpeen vaatiessa sovi sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön kanssa, kuinka ja mitä tietoja muille jaetaan, jos se on ehdottoman tarpeellista; tämä voi sisältää nimen ja tittelin muutoksen, ja se on otettava huomioon ilman ennakkoluuloja tai pahennusta.

Transfobisia vitsejä tai kielenkäyttöä ei sallita. Sukupuolivähemmistöön kuuluvia henkilöitä halventava kielenkäyttö luo vihamielisen ympäristön, johon on puututtava. Joskus nämä käytökset tuntuvat mitättömiltä ja jäävät sen vuoksi huomioimatta. Näin ei kuitenkaan saa tapahtua. Jos asiattoman käytöksen annetaan jatkua, tästä tulee helposti normi, eikä vain käyttäytymisestä ja kielen käytöstä transihmisiä kohtaan, mutta myös muita vähemmistöryhmiä kohtaan.

Älä tee oletuksia urheilijasta, hänen seksuaalisesta suuntautumisestaan, sukupuolivähemmistöön kuulumisesta tai hänen lääketieteellisestä taustastaan. Käytä tietonasi ainoastaan henkilön itsensä kertomia asioita, mikäli hän haluaa niitä jakaa.

Ole asiallinen ja tarkka kielenkäytössäsi. Henkilöön tulee viitata sillä nimellä, jota hän toivoo itsestään käytettävän.

Mahdollisuuksien mukaan varataan mahdollisuus vaihtaa vaatteita ja käydä suihkussa yksityisesti.

Ketään ei saa syrjiä kansalliseen kilpailuun osallistumisessa sen varjolla, että urheilija ei voisi osallistua kansainvälisiin kilpailuihin.

TOIMINTAOHJEET HÄIRINNÄN, SYRJINNÄN JA EPÄASIAALLISEN KOHTELUN VARALTA

Kaikki tapahtumapaikat ja yksilöt toimivat keskeisessä roolissa turvallisuuden turvaamisessa sekä yhteisten käytäntöjen vahvistamisessa. Tämä edistää hyvinvointia ja tasa-arvoa. Meillä kaikilla on oikeudellinen ja moraalinen velvollisuus ilmoittaa, mikäli havaitsemme epäasiallista käytöstä. Mikäli olet itse joutunut tai tiedät toisen joutuneen häirinnän, syrjinnän tai muun epäasiallisen kohtelun kohteeksi, kerro asiasta välittömästi luotettavalle aikuiselle, esihenkilöllesi, seurasi toiminnanjohtajalle, seurasi puheenjohtajalle tai Suomen Cheerleadingliitolle.

- Yhteyshenkilö seurassasi: seuran toiminnanjohtaja, puheenjohtaja tai muu vastuuhenkilö
- Yhteydenotto Suomen Cheerleadingliittoon: Täytä [EKI-lomake](#) tai ole yhteydessä SCL:n häirintäyhdyshenkilöön Niklas Hageliin niklas.hagel@scl.fi tai puh. 0408403504
- Vakavat eettiset rikkomukset: Voit olla yhteydessä SUEK:iin joko suoraan tai nimettömästi ILMO-palvelun kautta.
- Väestöliiton [Et ole yksin -palvelu](#)
- Viranomaistahot, joihin voit olla yhteydessä: Poliisi (rikosasiat), tasa-arvovaltuutettu (syrjintä ja häirintä sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella), yhdenvertaisuusvaltuutettu (syrjintä ja häirintä muilla syrjintäperusteilla)